

УДК 81'42:82-93:398.21=111(94)
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-2-38>

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ПЕРСОНАЖНИХ ОБРАЗІВ В АВСТРАЛІЙСЬКИХ КАЗКОВИХ ЕТНОНАРАТИВАХ ДЛЯ ДІТЕЙ

Ставенко О. В.

аспірант кафедри англійської мови та методики її викладання

Херсонський державний університет

вул. Університетська, 27, Херсон, Україна

orcid.org/0000-0003-0857-3359

evstavenko@gmail.com

Ключові слова: *художні тексти для дітей, наратив, наратор, фокалізатор, кумулятивний образ, етноперсонаж, форми репрезентації персонажа.*

У статті висвітлено лінгвокультурні особливості конструювання персонажних образів в австралійських казкових етнонаративах для дітей. У річищі сучасних наратологічних досліджень австралійські художні тексти для дітей розуміють як казкові етнонаративи, тобто – сконструйовані у певний спосіб історії про казкові події, що відбуваються у фікційному світі з вигаданими антропними й антропоморфними персонажами, які мають етноспецифічне забарвлення. З'ясовано, що у персонажних образах австралійського казкового етнонаративу для дітей втілено етнокультурні смисли австралійської автохтонної культури. Фокалізатором подій, що розгортаються у казковому етнонаративі, постає головний персонаж – дитина, що є характерною ознакою художніх текстів, призначених для дитячої читацької аудиторії. Поняття персонажа в контексті дослідження витлумачено як кумулятивний образ, що позначає дійову особу художнього тексту й матеріалізується через низку сюжетно-композиційних і лінгвостилістичних засобів його зображення. Персонажами австралійських казкових етнонаративів здебільшого постають характерні для австралійської лінгвокультури антропоморфні анімалістичні (коали, кенгуру, вомбати, кукабари) або флористичні (евкаліптові горішки, кущі банксії) образи, яких визначаємо як етноперсонажі.

У статті охарактеризовано лінгвостилістичні засоби створення етноперсонажа Кенгуру в казковому етнонаративі для дітей Е. Педлі “Dot and the Kangaroo” за такими параметрами: інтродукція персонажа в художньому тексті, його портрет, мовлення та характеристики наратором й іншими персонажами вчинків, поведінки, думок. Аналізування вербальних форм і засобів репрезентації етноперсонажа Кенгуру спрямовано на виявлення специфічних способів побудови персонажного образу, виокремлення етнокультурних рис, якими наділений у художньому тексті персонаж, і ключових іпостасей образу. З'ясовано, що в казковому етнонаративі Е. Педлі етноперсонаж Кенгуру постає в образах захисника, мудреця, володаря Бушу й матері, що всебічно розкриває смислове навантаження художнього тексту.

LINGUISTIC AND CULTURAL PECULIARITIES OF CREATING FICTION CHARACTERS IN THE AUSTRALIAN FAIRY ETHNONARRATIVES FOR CHILDREN

Stavenko O. V.

Postgraduate Student at the Department of English Language and Methods of its Teaching

Kherson State University

Universytetska str., 27, Kherson, Ukraine

orcid.org/0000-0003-0857-3359

evstavenko@gmail.com

Key words: *literary texts for children, narrative, narrator, cumulative character's image, ethnocharacter, forms of character's representation.*

The article reveals the linguistic and cultural peculiarities of creating fiction characters in the Australian fairy ethnonarratives for children. According to the current narratological researches, Australian literary texts for children are defined as fairy ethnonarratives, i.e. the stories constructed in a certain way that tell about fictional events which occur in fictional world with fictional characters which are endowed with certain cultural and ethnical features. It has been revealed that some ethnic and cultural meanings of Australian indigenous culture are embodied in fiction characters of the Australian fairy ethnonarrative for children. The focalizer of the events is the main child-character, which is a characteristic feature of literary texts intended for children's readers. In the research the notion 'character' is defined as a cumulative image denoting the actor of literary text, manifested in a number of plot and compositional, linguistic and stylistic means of its representation. It has been revealed that the majority of the characters of the Australian fairy ethnonarratives for children are typical for Australian linguistic culture, anthropomorphic animal (koalas, kangaroos, wombats) or plant (gumnuts, gumblossoms, banksia men) characters, which we classify as ethnocharacters.

The article gives a detailed characteristic of the linguistic and cultural means of creating Kangaroo ethnocharacter in E. Pedley's "Dot and the Kangaroo" according to the following parameters: introduction of the, his portrait, speech, and narrator's or other characters' comments on the actions, behavior and thoughts of the ethnocharacter. The analysis of the forms and means of ethnocharacter's representation aims at revealing the specific ways of creating character's image, the ethnic and cultural features of Kangaroo character, verbalized in the literary text, as well as its key images. In E. Pedley's fairy ethnonarrative Kangaroo ethnocharacter is represented in the images of a protector, a wise man, lord of the Bush, and a mother, that clarify the basic meaning of the tale.

Постановка проблеми. У річищі сучасних лінгвістичних наратологічних досліджень існує тенденція аналізувати різні типи текстів у взаємозв'язку з лінгвокультурним середовищем їх створення [1], що віддзеркалюється у всіх елементах їх наративної структури. Досліджуючи художні наративні тексти, науковці фокусують свою увагу на персонажі як особливому елементі структури наративних текстів, суб'єкті й об'єкті нарації [2], опосередкованому засобі передачі закладеної автором інформації, його цінностей і поглядів [3]. Особливу роль персонажам відводять у контексті наукових розвідок, об'єктом яких є художні тексти для дітей, у яких персонаж виступає фокалізатором історії, що розгортається

у тексті [4, с. 18–32]. Фокалізатор є тією сутністю, що визначає характер поданої в тексті інформації, чия точка зору направляє наративну перспективу [2, с. 389]. Для читача-дитини будь-який персонаж є зразком правильної або неправильно поведінки в різноманітних ситуаціях, а головний персонаж у таких текстах – це той, із ким він себе асоціює, чий ціннісні орієнтири переймає й наслідує в реальному житті [5, с. 14]. Персонаж художнього тексту, створеного в певних соціальних, культурних, етнічних умовах, завжди характеризується лінгвокультурною специфікою. Відповідно до сучасного спрямування досліджень лінгвокультурних особливостей створення художніх текстів для дітей [6; 7; 8], вважаємо **актуальним** запропонований у

статті аналіз вербальних форм репрезентації персонажів австралійських казкових етнонарративів для дітей, яким, разом із жанрово-стереотипними, властиві унікальні етнокультурні риси.

Теоретико-методологічні підвалини дослідження. Дефініції поняття персонажа відрізняються залежно від підходу тої чи тої філологічної науки до аналізу тексту. Із погляду літературної критики персонаж визначають як дійову особу, а також один з елементів суб'єктної структури художнього тексту [9, с. 277; 10, с. 267; 11, с. 185–186]. Як зазначає у своїй праці А. Палмер, узагальнюючи наратологічні дослідження особливостей створення персонажів (*narrative theory on characterisation*), у лінгвістиці тексту персонаж визначають як граматичну особу, у наратології – як мовленнєву позицію, у семіотиці – як комплекс значень (сем), або макрознак, а в теорії можливих світів – як несправжню особистість художнього світу [12, с. 38]. Зокрема, у дослідженнях сюжетно-композиційної організації фольклорних текстів (казок), послуговуючись запропонованою теорією В. Проппа [13], А.-Ж. Греймас вживає для позначення персонажів окремої казки термін «актор» (з англ. *actor* «дійова особа») як конкретне втілення певного «актанта». «Актанти» визначаються одним і тим самим колом дій (функціями), вони є класами «акторів», структура яких формує увесь жанр казки [14, с. 156]. Послуговуючись сучасними науковими доробками з визначення персонажа [15, с. 100–101, 141–142; 10, с. 241; 11, с. 185–186], у контексті нашої роботи *персонаж* розуміємо як елемент художнього тексту, один із типів художнього образу (певної форми пізнання і відображення дійсності, а також одночасної її оцінки, що виражає ставлення письменника до світу), що позначає антропний або антропоморфний об'єкт розповіді (його дійову особу) в художньому тексті і матеріалізується через сукупність усіх засобів його зображення.

Особливості форм репрезентації персонажа та їх лінгвостилістичних засобів, цілісність і узгодженість яких у художньому тексті сприяє донесенню авторської ідеї до читача, вивчають у контексті різноаспектних лінгвістичних досліджень. До *форм репрезентації персонажа* відносять його портрет (зовнішність, одяг, речі), мовлення, характеристики з боку інших персонажів (наратора зокрема) і різноманітні зображення його вчинків, поведінки, думок, почуттів і намірів [11, с. 185–186]. Особливого значення набуває інтродукція персонажа – ті вербальні й сюжетно-композиційні (наративні) засоби, за допомогою яких персонаж уведено в художній текст, що формують перше враження читача про певний образ, яке підтверджується або спростовується

у процесі розгортання сюжету в інших формах репрезентації цього персонажа [16, с. 7].

Лінгвостилістичні засоби створення образу персонажа вивчають, зокрема, у контексті лінгвостилістики. Науковці аналізують сюжетно-композиційні й лінгвостилістичні особливості інтродукції персонажа, описів його вчинків [16], словесно-художніх портретів як основних засобів розкриття образів персонажів у художніх текстах [16; 17], мовленнєвої характеристики персонажа [16; 18]. У річищі лінгвістики тексту персонаж тлумачать, зокрема, як *кумулятивний образ*, що забезпечує формування внутрішньої і зовнішньої зв'язності художнього тексту [19]. Згідно з В. Кухаренко, кумулятивним є певний образ (персонаж, об'єкт або явище природи чи культури), що «висувається» на передній план із огляду на свою значимість для загальної художньої структури тексту, що займає в тексті ініціальну, графічно й просторово виділену позицію, затримує на собі увагу читача й набуває в художньому тексті постійного уточнення, пояснення та розвитку [19, с. 62, 64]. Вербальним представленням кумулятивного образу в художньому тексті здебільшого є заявлене в текстовому заголовку слово або словосполучення (ядро лексико-семантичного поля образу), а також інші лексичні одиниці, через які цей образ набуває своїх значень (ближня й дальня периферія) [19, с. 61]. Кумулятивний образ, як стверджує учена, є складним, розпорошеним і багатоаспектним образом, що «акумуляє різні точки зору, різні когнітивні можливості, різну мовну об'єктивацію різних ментальних картин світу упродовж усього розгортання тексту» [19, с. 60], тобто є результатом сприйняття усіх форм репрезентації образу в художньому тексті.

У контексті нашого дослідження *художні тексти для дітей* аналізуємо, послуговуючись здобутками сучасної наратології [1; 2; 20; 21]. З погляду цієї науки, наративний текст включає в себе історію про подію з життя персонажа і нарацію, певний спосіб викладу цієї історії [2, с. 310]. Як зазначає В. Шмід, наративному текстові властиві ознаки наративності, фікційності та естетичності [20, с. 11–38]. Наративність тексту обумовлена певною структурою викладеного матеріалу; історія, зображена в наративному тексті, є насправді подією, певною зміною, зовнішньою чи внутрішньою, вихідної ситуації [20, с. 13–14]. Фікційність наративного тексту полягає в тому, що зображуваний світ у тексті є фіктивним, вигаданим, так само як і всі його елементи: ситуації, персонажі, дії, простір, час, наратор та його адресат і сама оповідь [20, с. 23, 34]. Естетичність сприймання тексту – це цілісне сприймання його структури, що охоплює взаємодію змістовних і формальних елементів [20, с. 37]. Із огляду на це художні

тексти для дітей тлумачимо як *наративи* (нарративні тексти), що містять у собі сконструйовані у певний спосіб, вигадані історії про вигадані події з життя вигаданих персонажів.

Конструювання наративів відбувається завдяки наративним операціям, що забезпечують трансформацію події в наративний текст (наприклад, у термінах В. Шміда такими операціями є «відбирання» ситуацій, осіб, дій та їх властивостей, «композиція» / «аранжування» відібраних елементів і їх якостей, і «вербалізація» як передавання нарації мовними засобами [20, с. 159–160]), і низці наративних і нараційних прийомів. Зокрема, для художніх текстів для дітей характерними є ігрові *моделі нарації* (слідом за А. Цапів, модель нарації – це модель творчого конструювання наративу), що передбачають застосування наративних прийомів конструювання оповіді, які сприяють активації знань адресата про той чи той різновид дитячих ігор [22]. Відповідно до таких моделей нарації, головні персонажі художніх текстів для дітей є учасниками гри, вони намагаються досягти певної мети, виконати низку завдань, подолати всі перепони на своєму шляху тощо, що відображено в наративних епізодах художнього тексту, тоді як наратор виступає організатором гри і спостерігачем за персонажами, а подекуди й суддею. *Наратор* у художньому тексті – це постать, що ніби розповідає певну історію, відбирає ті чи ті елементи історії (персонажів, ситуації, дії), групує їх у певну лінійну послідовність, вербально репрезентує й оцінює те, про що оповідає [20, с. 68]. *Персонажі* реалізують визначені наратором й задумані автором функції, чим забезпечують перебіг подій, розгортання сюжету, розкриття ідеї наративного тексту, реалізацію інтенцій автора, а також сприяють формуванню внутрішньої й зовнішньої зв'язності художнього тексту.

Персонаж посідає особливе місце в наративній структурі художніх текстів, він є центром подій, про які оповідається в наративі. Зокрема, в австралійських художніх текстах для дітей *персонаж* є художнім образом дійової особи, що слугує поєднанню наративних епізодів (автосемантичних локально й темпорально фіксованих фрагментів тексту [23, с. 63]) в єдину нарацію, а також сигналізує про завершення одного епізоду й перехід до наступного (у випадку з другорядними персонажами). Змістовний план персонажного образу в австралійських художніх текстах для дітей містить як стереотипні, так і етноспецифічні значення, що є вербально втіленими в тексті через лінгвистичні засоби у різних формах його репрезентації. *Головні персонажі* постають кумулятивними образами – складними, особливо значимими для розкриття смислового навантаження художнього тексту й об'єктивованими впродовж усього його

розгортання низкою номінативних одиниць. *Другорядні персонажі* є локальними образами (репрезентованими лише в одному або кількох наративних епізодах), що реалізують ту чи ту функцію в організації нарації художнього тексту.

Для дослідження наративних та лінгвокультурних особливостей австралійських наративів для дітей важливим є звернення до культурної й етнічної специфіки, втіленої через наративні (історія про певні події, наратор, фокалізатор, система персонажів, хронотоп) та нараційні (вербальні та невербальні засоби їх реалізації у тексті) особливості їх конструювання. Згідно з теорією Х. Хансена [1], який обґрунтував етнонаративний підхід до аналізування наративного тексту, значення (смысл) того чи того тексту залежить від контексту його творення (“*context of construction*”), певного символічного й реального простору, у якому відбувається породження смислу тексту, і якому властиві культурні особливості, що впливають на його зміст й інтерпретацію. Отже, відповідно до тлумачень наративу сучасними нараторологами, зокрема Ж. Женетта [2], М. Флудернік [21], В. Шміда [20], етнонаративного підходу до його аналізування Х. Хансена [1], і слідом за А. Цапів [23], австралійські художні тексти для дітей вважаємо *казковими етнонаративами для дітей*. Казкові етнонаративи для дітей є історіями про казкові події, що відбуваються у фікційному світі з вигаданими антропними й антропоморфними персонажами, які мають етноспецифічне забарвлення, експліцитно виражене або імпліцитно реалізоване в засобах їх вербального та/або візуального зображення.

В австралійських казкових етнонаративах для дітей образи персонажів, як головних, так і другорядних, поєднують у собі жанрово-стереотипні і культурно- та етноспецифічні ознаки. Здебільшого персонажі австралійських художніх текстів для дітей є антропоморфними (флористичними або анімалістичними) персонажами, праобразами яких слугують різноманітні постаті з міфів та легенд австралійського автохтонного населення, а також із історії становлення й розвитку державності на континенті. Значення, закладене в архетипних культурно- й етноспецифічних рисах таких персонажів, є зрозумілим у межах австралійської лінгвокультури, і може бути прихованим для читачів художнього тексту, які не є її носіями. Протягом становлення й розвитку австралійської літератури для дітей шляхом словесного втілення в різних художніх текстах для дітей за окремими персонажами закріпилися певні культурно- й етноспецифічні характеристики. Ці персонажі з низкою особливих рис, такі як допитливі евкалиптові горішки, неслухняні коали, самовіддані кенгуру, ліниві вомбати, галасливі кукабари та інші,

є унікальним феноменом австралійської лінгвокультури. На таких персонажів ми не натрапимо в художніх текстах жодної іншої національної літератури для дітей. Із огляду на це вважаємо, що в австралійських казкових етнонаративах для дітей стереотипні образи персонажів, універсальні для всіх художніх текстів казкового жанру, набувають етнокультурного втілення, характерного виключно для австралійської лінгвокультури. Таких персонажів, слідом за А. Цапів [23, с. 63], ми класифікуємо як етноперсонажів. У контексті нашого дослідження *етноперсонажі* австралійських казкових етнонаративів для дітей є специфічним втіленням певного «матричного», жанрово-стереотипного образу [19, с. 67–68] (наприклад, образу героя/героїні, лиходія чи помічника), обумовленим природою, історією заселення континенту й культурою автохтонного населення Австралії. До етноперсонажів відносимо антропних або антропоморфних персонажів, які не мають аналогів серед інших національних літератур, у словесній репрезентації яких увагу акцентовано на неповторних зовнішніх і внутрішніх ознаках, основою яких слугують різноманітні австралійські етнореалії. Яскравим зразком матеріалізації стереотипних казкових персонажів у вигляді австралійських тварин і наділення їх рисами архетипних австралійських міфологічних образів є казковий етнонаратив для дітей Етель Педлі “*Dot and the Kangaroo*” (1899 р.) [24].

Мета і завдання. У статті аналізуємо лінгвостилістичні засоби основних форм репрезентації персонажного образу (інтродукції, мовлення, портрету й описів наратором й іншими персонажами вчинків, поведінки, думок персонажного образу) в австралійських художніх текстах для дітей з особливим акцентом на відбитих у них етнокультурних значеннях. **Метою наукової розвідки** є виявити специфічні вербальні засоби репрезентації етноперсонажа Кенгуру в австралійському казковому етнонаративі для дітей Е. Педлі “*Dot and the Kangaroo*”, що містять характерні для австралійської лінгвокультури значення.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких науково-дослідницьких завдань: з’ясувати місце образу персонажа в наративній структурі казкових етнонаративів для дітей; охарактеризувати форми репрезентації персонажа в художньому тексті; на матеріалі художнього тексту для дітей Е. Педлі “*Dot and the Kangaroo*” проаналізувати вербальні засоби створення образу етноперсонажа в австралійських казкових етнонаративах для дітей; виявити лінгвостилістичні засоби репрезентації етноперсонажа Кенгуру, що мають етнокультурну специфіку.

Об’єктом дослідження є етноперсонаж як особливий тип персонажа, сконструйований в

австралійському казковому етнонаративі, **предметом** – лінгвостилістичні засоби репрезентації етноперсонажа в австралійських казкових етнонаративах для дітей та його лінгвокультурна специфіка. **Матеріалом** нашого дослідження слугували казкові етнонаративи для дітей Австралії, у яких особливе місце відведено етноперсонажам як образам зі специфічними, обумовленими австралійськими етнореаліями, елементами значення, зокрема художній текст Е. Педлі “*Dot and the Kangaroo*”.

Виклад основного матеріалу дослідження. Етноперсонажі в австралійських художніх текстах для дітей з’являються ще на початку становлення в Австралії канону дитячої літератури. На межі XIX–XX століть австралійські художні тексти для дітей, пройшовши етап наслідування здобутків європейських та інших літератур, набувають власних унікальних характеристик [6, с. 287]. У текстах цього періоду вперше відбито націоналізм Австралії, що фокусується довкола австралійського Бушу (топосу художніх текстів для дітей) та представників нової нації (головних персонажів творів), зокрема за допомогою втілення таких характеристик, як національна самобутність, чесність, прямота, трудова етика та інших у персонажних антропоморфних образах австралійських тварин або рослин [6, с. 289–290]. Першим таким австралійським казковим етнонаративом для дітей, уперше опублікованим у 1899 році, і є “*Dot and the Kangaroo*” Етель Педлі, письменниці й музикантки британського походження. Книга, що вийшла у світ уже після смерті авторки, стала класикою австралійської літератури для дітей.

У казковому етнонаративі “*Dot and the Kangaroo*” мова йде про одну незвичайну подію з життя маленької дівчинки Дот, про те, як вона загубилася в австралійському Буші, а добра Кенгуру допомогла знайти їй дорогу додому. Попри те, що головний персонаж (дівчинка Дот) є антропним, як і деякі інші другорядні персонажі (*Dot’s parents, the Blacks, white humans*), більшість персонажів твору є анімалістичними. Ними постають поширені в Австралії тварини (*Bandicoot, Flying Foxes, Kangaroo, Koala, Opossum, Platypus, Wallaby, Wombat*), птахи (*Bittern, Black Swans, Bronze-wings, Brush Turkey, Cockatoo, Cranes, Curlew, Emu, Ibis, Kookaburra, Moor Hens, Mound-builder, Nightjar, Parrakeets, Pelican, Satin Bower Bird, Shag, White Owl, Wild Ducks, Willy Wagtail*), плазуни, комахи та інші створіння (*Black Snake, lizards; ants, grasshoppers*). Така система персонажних образів активує знання читача про топографічну, соціокультурну й етнічну специфіку Австралії. Майже кожному із цих персонажів властиві архетипні ознаки, що походять від міфологічних образів, закарбованих у міфах і легендах корінних австралійців.

Серед анімалістичних етноперсонажів наративу “*Dot and the Kangaroo*” особливе значення має образ Кенгуру, важливість якого для розкриття смислу художнього тексту й для розгортання зображених у ньому подій уможливлене вважати його кумулятивним образом. У казковому етнонаративі Е. Педлі персонаж Кенгуру бере участь у кожному наративному епізоді. Ключовим словом, що вербалізує цей персонаж у художньому тексті, є заявлене в його заголовку *Kangaroo*, кількість слововживань якого (406) поступається тільки кількості слововживань імені головної героїні *Dot* (428). Номінаціями етноперсонажа Кенгуру в тексті постають також атрибутивні словосполучення, у яких лексична одиниця *animal* (27 випадків) поєднана з різними епітетами, наприклад *big, friendly, kind, affectionate, curious, gentle, brave, dear, considerate, poor, struggling, frightened*, що вказують на властиві персонажеві риси. Якщо за допомогою прямих способів номінації персонажа актуалізовано жанрово-стереотипні ознаки образу Кенгуру як «помічника» (доброго, сильного, сміливого й розумного), то в лінгвостилістичних засобах створення його інтродукції, портрету, мовлення, описів вчинків реалізовано інші, етнокультурні значення цього образу.

1. Образ Кенгуру як захисника та мудреця.

У казковому етнонаративі “*Dot and the Kangaroo*” персонаж Кенгуру представлено в художньому тексті на перших його сторінках (в інтродукції персонажа), коли перед дівчинкою Дот з’являється Кенгуру, що хоче їй допомогти: “*She forgot all her trouble and fear in her astonishment at seeing a big grey Kangaroo squatting quite close to her, in front of her. What was most surprising was that the Kangaroo evidently understood that Dot was in trouble, and was sorry for her; for down the animal’s nice soft grey muzzle two tiny little tears were slowly trickling. When Dot looked up at it with wonder in her round blue eyes, the Kangaroo did not jump away, but remained gazing sympathetically at Dot with a slightly puzzled air.*” [24]. Образ Кенгуру-захисника змальовано як величну, сміливу, рішучу в намаганнях допомогти героїні, яка опинилася в біді, істоту за допомогою використання епітету *big* та інших мовних засобів зображення манери поведінки персонажа (наприклад, уточнення позиції Кенгуру по відношенню до Дот *in front of her* «перед нею», *squatting quite close to her* «яка припала до землі зовсім поруч з нею» і *did not jump away* «не відскочила»). За допомогою ж емоційно забарвлених прислівників і прикметників у виразах *evidently understood* «очевидно зрозуміла», *with a slightly puzzled air* «дещо спантеличено», *gazing sympathetically* «дивлячись співчутливо», та в описові реакції Кенгуру на становище дівчинки (*down the animal’s nice soft grey muzzle two tiny little tears were slowly trickling* – «по симпатич-

ній м’якій сірій морді тварини повільно зтікали дві крихітні сльозинки) (переклад наш – О.С.) створено образ Кенгуру-мудреця (розумного, доброго й співчутливого). У казковому етнонаративі образ Кенгуру-мудреця експліковано також у коментарях наратора, наприклад у таких текстових фрагментах: “*But although the Kangaroo is as timid an animal as any in the bush, it is also very curious, and Dot’s Kangaroo wished to peep at the corroboree.*” [24]; “*The good Kangaroo, seeing how happy these people were, and knowing that her life was quite safe, wanted to peep about Dot’s home and see what it was like – for kangaroos can’t help being curious.*” [24]. Протиставлення порівняння персонажа *as timid an animal as any in the bush* «боязка як і всі тварини в Буші» характеристиці за допомогою номінативної одиниці *curious* «допитливий» в уточненнях наратора, активує етноспецифічне уявлення про кенгуру як про допитливу істоту. Значимо, що втілені у словесних засобах репрезентації персонажа ключові ознаки є архетипними рисами образу кенгуру, первинно актуалізованими в міфологічних текстах автохтонних австралійців [25, с. 102–107, 119–121]. В австралійській лінгвокультурі кенгуру сприймають як істоту, для якої характерними є сила, неймовірна швидкість, витривалість у складних природних умовах і кмітливість. Кенгуру вважають королем усіх тварин на території австралійського Бушу. Він не має конкретного дому, увесь Буш – це його володіння.

2. Образ Кенгуру як володаря Бушу.

Архетипні, властиві міфологічному образу кенгуру риси, і етнокультурні ознаки персонажа Кенгуру як унікальної істоти, ідеально пристосованої до життя в австралійському Буші, берегині цього місця, експліковано або імпліцитно реалізовано у різних формах його вербальної репрезентації. Наприклад, у засобах створення портрету персонажа експліцитно вербалізовано стереотипні уявлення про зовнішність і манеру поведінки, характерні для кенгуру: великі уважні вуха (“*Her long, soft ears kept moving to catch every sound*”), чутливий ніс (“*her black sensitive little nose was constantly lifted, sniffing the air*”), м’яка шерсть (“*the Kangaroo’s soft furry coat*”) і сильні задні лапи, здатні рухатися з неймовірною швидкістю (“*the Kangaroo was able to quicken her pace, and literally seemed to fly*”). Як небезпідставно вважали ще корінні мешканці континенту, кенгуру має надзвичайні фізичні можливості, з якими не може зрівнятися жодна інша тварина Австралії.

У художньому тексті Е. Педлі у засобах зображення мовлення персонажа експліцитно маніфестовані та імпліцитно втілені архетипні уявлення про кенгуру, як про володаря Бушу, фізично й морально досконалого для життя у складних умовах. Наприклад, у висловах Кенгуру перераховано

його переваги над людиною, зокрема акцентовано увагу на ідеальній пристосованості до спеки в Австралії: “*You see, we have very little there; for we don’t want our heads made any hotter under the Australian sun*” [24] – «Бачиш, тут [на голові] у нас зовсім мало шерсті, адже нам не потрібно, аби австралійське сонце ще більше напекло наші голови»; на його силі, витривалості й швидкості: “*I’ve done ever so much more hopping than you to-day, and you see I’m none the worse*” [24] – «Сьогодні я стрибала набагато більше за тебе, проте, як бачиш, я зовсім не стомилася», “*Poor little Human, she said, your legs aren’t much good, and, for the life of me, I don’t understand how you can expect to get along without a tail.*” – «Бідолашна маленька людина», сказала вона, ‘у тебе нікудишні ноги, і, ведучи подібний моєму спосіб життя, я не розумію, як тобі вдається жити без хвоста’» [24]. Відомо, що кенгуру мають сильні задні кінцівки й дуже товстий і потужний хвіст, який допомагає їм швидше рухатися, краще стрибати й утримувати рівновагу під час бігу та сидіння. В аборигенів Австралії навіть існує окрема легенда про те, як саме кенгуру отримав свого хвоста. Згідно з легендою “*How Kangaroo Got His Tail*” [25, с. 119–121], хвіст Кенгуру як і його «неприкаяність» є результатом давньої сутички між ним і Вомбатом, непривітним звіром, який полюбляв жити в темному закритому місці на зразок коріння дерев, а не на свіжому повітрі, як Кенгуру. Одного разу, коли в Буші вирувала погана погода Вомбат відмовився прихистити Кенгуру в своїй хатині. За це Кенгуру розплюснув йому чоло каменем, а Вомбат на знак помсти запустив спис у спину Кенгуру. Відтоді Кенгуру має хвіст і не має дому [25, с. 119–121]. Архетипна ознака волелюбності кенгуру реалізована й у засобах репрезентації персонажного образу Кенгуру в художньому тексті “*Dot and the Kangaroo*”. У казковому етнонарративі те, що кенгуру не живе на одному місці, експліковано в мовленні персонажа, наприклад: “... *you Humans; you are not fit for this country at all! Of course, if you have only one home in one place, you must lose it! If you made your home everywhere and anywhere, it would never be lost.*” [24] – «...ви Люди; ви абсолютно не підходите для цієї землі! Звичайно, якщо мати лише один дім у одному місці, то неможливо його не втратити. Проте якщо твоя домівка скрізь і всюди, то ти ніколи її не загубиш.». Через використання прийому антитези *one home in one place :: home everywhere and anywhere* та *must lose :: never be lost*, зазначено, що на противагу людині, яка живе в одному місці, для кенгуру дім – це увесь австралійський Буш.

Волелюбність Кенгуру актуалізовано й у описах наратором персонажа (його слів, думок і вчинків), наприклад: “*Every effort was made by*

Dot and her parents to get the Kangaroo to live on their selection, so that they might protect her from harm. But she said that she liked her own free life best ... [Dot] saw her kind animal friend hop away and disappear into the dark shadow of the Bush.” [24]. У цьому текстовому фрагменті наприкінці художнього тексту наратор повідомляє, що Дот і її батьки зробили все можливе для того, щоб Кенгуру залишилася жити з ними у цілковитій безпеці. Проте Кенгуру більше до вподоби її власний вільний спосіб життя в Буші. Свобода, вербалізована в тексті виразом *her own free life*, для Кенгуру є найбільшою цінністю з-поміж усіх, її природою.

У художньому тексті персонаж Кенгуру вербально представлено й у його характеристиках іншими дійовими особами. Зокрема, творення персонажного образу Кенгуру відбувається через сприйняття його головним персонажем Дот, що реалізується у наративі через невласне пряме мовлення дівчинки, наприклад, коли вона спостерігає за тим, як тварина дивиться на аборигенів, які під час свого свята прикидаються могутніми кенгуру: “*Dot’s friend peeped at the Black’s acting with the contempt to be expected of a real kangaroo, who saw human beings pretending to be one of those noble animals. Dot thought the Kangaroo had never looked so grand before. She was so tall, so big, and yet so graceful: a really beautiful creature.*” [24]. Використовуючи підсилювальну часточку *so* і перераховуючи позитивно марковані лексичні одиниці (*grand, tall, big, graceful, really beautiful*) у текстовому фрагменті, образ Кенгуру охарактеризовано як величну, граційну й дуже гарну істоту.

3. Образ Кенгуру-матері. У наративі Е. Педлі за допомогою проявлення в наративних епізодах різних якостей персонажа втілено й образ Кенгуру-матері. Наприклад, в одному з наративних епізодів за допомогою мовлення персонажа описано, як нещодавно Кенгуру втратила своє дитинча, коли люди влаштували на них полювання: “*I knew if I tried to go on as we were, that those cruel Humans, sitting quietly on those big beasts (which have four legs and never get tired) would overtake us <...> So I asked Joey if I dropped him into a soft bush whether he would hide until I came back for him. It was our only chance. I had an idea that if I did that he would be safe – even if I got killed; as they would be more likely to follow me, and never think I had parted from my little Joey<...> In the dusk I came back again to find Joey, but he had gone, and I could not find a trace of him.*” [24]. Цей епізод ілюструє самовідданість Кенгуру, її материнські захисні інстинкти, потребу піклуватися про когось. У таких характеристиках Кенгуру відбито імплікативні ознаки австралійських етнореалій, зокрема того факту, що кенгуру притаманні інстинкти, необхідні для виживання в дикому Буші, проте покинути своє

потомство кенгуру може тільки в разі невідвотної небезпеки, що загрожує життю її дитинча, або її власному. В австралійських реаліях материнський інстинкт кенгуру часто переважає над її інстинктом самозбереження. У художньому тексті для дітей Е. Педлі втрата дитинчати слугує підґрунтям для зав'язки нарративу – пропозиції Кенгуру допомогти дівчинці, яка загубилася, віднайти свій дім. Персонаж Кенгуру, втративши свого малюка, натрапляє на Дот, таку ж малу й безпорадну дитину. Поступово вона прив'язується до неї й знаходить хоча б тимчасову втіху у своєму горі. Як результат, у стосунках між Кенгуру та Дот поступово проявляються такі ознаки етноперсонажа, як доброта, материнська любов, потреба піклуватися про когось. Зокрема, це реалізовано в описах наратором думок і почуттів персонажа Кенгуру, його взаємозв'язків із іншими дійовими особами, наприклад: *“The Kangaroo felt sad as Dot spoke of returning home, for she had become really fond of the little Human. She began to feel that she would be lonely when they parted. However, she did not speak of what was in her mind...”* [24] – «Кенгуру засумувала, коли Дот сказала про своє повернення додому, адже вона дійсно встигла полюбити маленьку Людину. Вона почала усвідомлювати, що почуватиметься самотньо, коли доведеться залишити Дот. Однак, вона нічого не сказала про те, що було в неї на думці...». Про симпатію Кенгуру до дівчинки у тексті неодноразово зазначено й через описи вчинків персонажа. Прагнучи допомогти, Кенгуру давала Дот магичні ягоди, що дозволяли розуміти мову тварин: *“The Kangaroo had brought a pouch full of berries, and in her hand a small spray of the magic ones, by eating which Dot was able to understand the talk of all the bush creatures.”* [24]. Протягом усього розгортання сюжету казкового етнонарративу Кенгуру допомагала Дот, захищала її. Наприклад, вона носила знесилена Дот у своїй сумці: *“The Kangaroo looked at the child compassionately. <...> “I have an idea,” she said joyfully. “Just step into my pouch, and I’ll hop you down to the water-hole in less time than it takes a locust to shrill.”*” [24]; пригальмовувала, коли Дот не встигала йти за Кенгуру, що зображено в описах персонажа наратором: *“Dot was so rested by her sleep all night that she did not ride in the Kangaroo’s pouch; but they proceeded together, she walking, and her friend making as small hops as she could, so as not to get too far ahead. This was very difficult for the Kangaroo, because even the smallest hops carried her far in front.”* [24]. А найголовніше, Кенгуру ризикувала власним життям, щоб врятувати дівчинку: *“Dot knew that her Kangaroo was trying to save her at the risk of her own life. Without the little girl in her pouch, she might get away safely; but, with her to carry, they*

would both probably fall victims to the fierce Blacks and their dogs.” [24]. У такий спосіб у казковому етнонарративі представлено образ Кенгуру-матері, доброї, люблячої, відданої та сміливої.

На сміливості етноперсонажа, готовності боротися за своє життя та за життя Дот неодноразово наголошується у коментарях наратора, наприклад: *“Gentle and timid as she was, and unfitted by nature to fight for her life against fierce odds, it was brave indeed of the poor Kangaroo to face her enemies, prepared to do battle for the lives of little Dot and herself. So noble did Dot’s Kangaroo look in that desperate moment, standing erect, waiting for her foe, and conquering her naturally frightened nature by a grand effort of courage, that it seemed impossible that either dogs or men should be so cruel as to take her life.”* [24]. У нарративному епізоді персонажний образ Кенгуру описано за допомогою прийому антитези низкою епітетів, що мають протилежні значення: *gentle :: standing erect, timid :: brave, poor :: noble, unfitted by nature to fight :: prepared to do battle*, а також оксюморону *conquering her naturally frightened nature by a grand effort of courage*. Такі лінгвостилістичні засоби сприяють тому, що сміливість, проявлена персонажем, набуває особливого значення серед усіх його ознак. Про це йдеться у низці нарративних епізодів, наприклад в епізоді, у якому зображено як Кенгуру разом із Дот, яка знаходилася в її сумці, тікали від собак аборигенів, що намагалися їх вполювати: *““God help my Kangaroo!” and then she felt the fearful leap and rush through the air. Yes! they had just reached the other side. No! they had not quite: what was the matter? What a struggle! stones falling, twigs and grasses wrenching, the courageous Kangaroo fighting for a foothold on the very brink of the precipice. What a terrible moment! <...> But God did help Dot’s Kangaroo; the little reeds and rushes held tightly in the earth, and the poor struggling animal, exerting all her remaining strength, gained the reedy slope safely.”* [24]. За допомогою вигуків (*Yes!*, *No!*), емпатичних конструкцій (*What a struggle!*, *What a terrible moment!*) і низки епітетів (*fearful, courageous, fighting, poor struggling*) наратор зазначає, якою сміливою, цілеспрямованою й сильною (*exerting all her remaining strength*) була Кенгуру. У багатьох вербальних засобах репрезентації етноперсонажа Кенгуру наскрізно лунає думка про самопожертву, неймовірну відданість, любов Кенгуру до маленької Дот. За допомогою головних персонажних образів наратор зближує дистанцію між своїм світом Бушу і чужим світом Людей. У фікційному світі казкового етнонарративу показано переваги світу Бушу й недоліки світу Людей. Проте створюючи єдиний простір, у якому переосмислення набувають уявлення людини про дружбу, відданість, справедливість,

наратор відображає готовність прийняти до себе людину, що може статися тільки за умови толерантного ставлення до світу Бушу, його культури, традицій і представників. У такий спосіб виявляється смисл казки – заклик жити у гармонії з природою та іншими людьми, поважаючи й цінуючи соціальні, культурні, етнічні та інші відмінності.

Отже, у казковому етнонаративі для дітей Е. Педлі в наративних (сюжетно-композиційних) і вербальних (лексичних одиницях, лінгвостилістичних засобах і прийомах) засобах творення етноперсонажа Кенгуру втілено низку етнокультурних ознак. Етноперсонаж Кенгуру в художньому тексті представлено в образах Кенгуру-захисника (сміливої, рішучої, співчутливої істоти), Кенгуру-мудреця (розумної, винахідливої, допитливої тварини), Кенгуру-володаря Бушу (величної, граційної, сильної, швидкої, витривалої й волелюбної мешканки Бушу) і Кенгуру-матері (люблячої, турботливої, доброї героїні). У своїй сукупності вербальні засоби репрезентації етноперсонажа Кенгуру, що передають етнокультурну специфіку художнього тексту, головним чином, сприяють розкриттю основного смислу казки.

Висновки. Конструювання австралійських казкових етнонаративів для дітей й усі елементи їх наративної структури характеризуються особливостями, обумовленими лінгвокультурним середовищем, у якому було створено художні тексти. Персонаж у австралійських казкових етнонаративах для дітей є центром подій, рушієм розгортання сюжету твору та засобом передачі етнокультурних смислів, відбиттям австралійської міфопоетики та австралійських етнореалій у тексті. Унікальність антропоморфних персонажів австралійських етнонаративів для дітей уможливорює називати їх етноперсонажами. Етноперсонажі австралійських художніх текстів для дітей є вербально втіленими у різних формах їх репрезентації. До форм репрезентації персонажного образу належать інтродукція, портрет, мовлення, характеристики наратором й іншими персонажами вчинків, поведінки, думок персонажного образу. У лінгвостилістичних засобах зображення етноперсонажів простежуються експліцитно виражені й імпліцитно реалізовані етнокультурні ознаки, характерні для унікальної австралійської лінгвокультури. Перспективним вважаємо у подальшому спрямувати дослідження етноперсонажів австралійських казкових етнонаративів для дітей на розроблення типології етноперсонажів, виявлення їх модифікацій у різні періоди розвитку літератури, простеження еволюції ключових архетипних образів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Hansen, H. The Ethnonarrative Approach. *Human Relations*. 2006. Vol. 59, Issue 8. P. 1049–1075.

2. Женетт Ж. Фигуры. В 2-х томах. Том 1–2. Москва : Изд-во им. Сабашниковых, 1998. 554 с.
3. Бехта І. А. Дискурсна зона персонажу у фактурі художнього тексту. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Сер. : Філологічна. 2012. Вип. 29. С. 248–250. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2012_29_82. (дата звернення: 24.02.2020)
4. Nodelman, P. *The Hidden Adult: Defining Children's Literature*. Baltimore : The Johns Hopkins University Press, 2008. 390 p.
5. Appleyard, J.A. *Becoming a Reader: The experience of Fiction from Childhood to Adult*. Cambridge : Cambridge University Press, 1991. 240 p.
6. Bradford, C. Australian children's literature. *The Cambridge History of Australian Literature*. Melbourne : Cambridge University Press, 2009. P. 282–302.
7. Hunt, P. *International Companion Encyclopedia of Children's Literature*. 2nd ed. / ed. by P. Hunt. London and New York : Routledge Taylor & Francis Group, 2004, Vol. 1. 656 p.
8. Nikolajeva, M. *Children's Literature Comes Of Age. Toward a New Aesthetic*. New York and London : Garland Publishing, Inc., 1996. 242 p.
9. Кожевников В., Николаева П. Литературный энциклопедический словарь. Москва : Сов. энциклопедия, 1987. 752 с.
10. Тимофеев Л., Тураев С. Словарь литературоведческих терминов. Москва : «Просвещение», 1974. 509 с.
11. Хализев В. Е. Теория литературы. 4-е изд., испр. и доп. Москва : «Высшая школа», 2004. 405 с.
12. Palmer, A. *Fictional Minds*. Lincoln & London : University of Nebraska Press, 2004. 269 p.
13. Пропп В. Морфология «волшебной» сказки. Ленинград : «Academia», 1928. 152 с.
14. Греймас А.-Ж. Размышления об актантных моделях. *Французская семиотика: От структурализма к постструктурализму*. Москва : ИГ Прогресс, 2000. С. 153–170.
15. Галич О, Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. 2-ге вид. Київ : Либідь, 2005. 488 с.
16. Борисова Е., Козеняшева Л. Сюжетно-композиционные и лингвостиллистические средства создания образа второстепенного персонажа (на примере романа У. С. Моэма «Бремя страстей человеческих»). *Поволжский педагогический вестник*. 2015. № 2(7). С. 7–12.
17. Борисова Т.С. Лінгвостилістичні засоби створення образу стереотипного персонажу (на матеріалі англомовної пригодницької прози XIX–XX ст.) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 2002. 20 с.

18. Бережна М. Відтворення мовленнєвої характеристики персонажів (на матеріалі англійських художніх текстів та їх перекладів українською мовою). *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2017. V(34), Issue: 124. С. 11–15.
19. Кухаренко В.А. Кумулятивний образ и связность текста. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія : Філологія*. 2011. Т.14, №1. С. 59–68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknlu_fil_2011_14_1_10. (дата звернення: 13.02.2020)
20. Шмид В. Нарратология. Москва : Языки славянской культуры, 2003. 312 с.
21. Fludernik, M. An Introduction to Narratology. London and New York : Routledge Taylor & Francis Group, 2009. 200 p.
22. Tsapiv, A. Models of narration in literary texts for children (case study of Norman Lindsay's fairy tale "The Magic Pudding"). *Cognition, communication, discourse. Series : "Philology"*. 2018. № 16. С. 72–78. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kkd_2018_16_8. (date of reference: 14.01.2020).
23. Цапів А. Методологія поетико-нарратологічного аналізу казкових етнонарративів (на матеріалі австралійських художніх текстів для дітей). *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2019. VII(61), Issue: 210. С. 63–69.
24. Pedley, E. C. Dot and the Kangaroo. 2006. URL: <https://www.gutenberg.org/ebooks/18891> (date of reference: 26.07.2019)
25. Reed, A. W. Myths and Legends of Australia. New York : Taplinger Publishing Co., 1975. 256 p.
7. Hunt, P. (ed.). (2004) *International Companion Encyclopedia of Children's Literature*. 2nd ed. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
8. Nikolajeva, M. (1996) *Children's Literature Comes Of Age. Toward a New Aesthetic*. New York and London: Garland Publishing, Inc.
9. Kozhevnikov V., Nikolaeva P. (1987) *Literaturnyy entsiklopedicheskiy slovar'* [Literary encyclopedic dictionary]. Moscow: Soviet encyclopedia. (in Russian)
10. Timofeev L., Turaev S. (1974) *Slovar' literaturovedcheskikh terminov* [Dictionary of literary terms]. Moscow: "Prosveshchenie". (in Russian)
11. Khalizev V. E. (2004) *Teoriya literatury 4-e izd., ispr. i dop.* [Literature theory. 4th ed., rev. and add.]. Moscow : "Vysshaya shkola". (in Russian)
12. Palmer, A. (2004) *Fictional Minds*. Lincoln & London : University of Nebraska Press.
13. Propp V. (1998) *Morfologiya "volshebnoj" skazki* [Morphology of the folktale]. Leningrad: "Academia" (in Russian)
14. Greimas A.-J. (2000) *Razmyleniya ob aktantnykh modelyakh* [Reflections on actant models]. *Frantsuzskaya semiotika: Ot strukturalizma k poststrukturalizmu* [French Semiotics: From Structuralism to Poststructuralism]. Moscow: IG Progress, pp. 153–170. (in Russian)
15. Halych O, Nazarets V., Vasyliiev Ye. (2005) *Teoriia literatury. 2-he vyd.* [Theory of literature. 2nd ed.]. Kyiv: Lybid. (in Ukrainian)
16. Borisova E., Kozenyasheva L. (2015) *Syuzhetno-kompozitsionnye i lingvisticheskie sredstva sozdaniya obraza vtorostепенного personazha (na primere romana U.S. Moema "Bremya strastey chelovecheskikh")* [Narrative, compositional and linguostylistic means of creating a minor character's image (based on W.S. Maugham's "Of Human Bondage")]. *Volga Pedagogical Bulletin*, № 2(7). pp. 7–12.
17. Borysova T. S. (2002) *Linhvostylistychni zasoby stvorennia obrazu stereotypnoho personazhu (na materialy anhlomovnoi pryhodnytskoi prozy XIX–XX st.)* [Linguistic and stylistic means of creating a stereotypical character's image (case study of English adventure prose of the 19th and 20th centuries)] (PhD Thesis), Odesa I. Mechnikov National University.
18. Berezhna M. (2017) *Vidtvorennia movlennievoi kharakterystyky personazhiv (na materialy anhlomovnykh khudozhnykh tekstiv ta yikh perekladiv ukrainskoiu movoiu)* [Ways to render character's voice (in fiction translation from English into Ukrainian)]. *Science and Education a New Dimension. Philology*, V(34), Issue: 124. pp. 11–15.

REFERENCES

1. Hansen, H. (2006) The Ethnonarrative Approach. *Human Relations*. Vol. 59, Issue 8. pp. 1049–1075.
2. Zhenett Zh. (1998) *Figury* [Figures]. Vols. 1–2. Moscow: Sabashnikov publishing. (in Russian)
3. Bekhta I. A. (2012) *Dyskursna zona personazhu u fakturi khudozhnjogho tekstu* [Discourse zone of the character in the texture of the artistic text]. *Scientific proceedings of Ostroh Academy National University. "Philology" Series*. Issue 29, pp. 248–250. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2012_29_82. (accessed 24 February 2020)
4. Nodelman, P. (2008) *The Hidden Adult: Defining Children's Literature*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press.
5. Appleyard, J. A. (1991) *Becoming a Reader: The experience of Fiction from Childhood to Adult*. Cambridge: Cambridge University Press.
6. Bradford, C. (2009) Australian children's literature. *The Cambridge History of Australian Literature*. Melbourne: Cambridge University Press, pp. 282–302.

19. Kukharenko V. A. (2011) Kumulyativnyy obraz i svyaznost' teksta [Cumulative image and textual unity]. *Visnyk KNLU. Series "Philology"*. T. 14, № 1. pp. 59–68. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknlu_fil_2011_14_1_10. (accessed 13 February 2020)
20. Shmid V. (2003) *Narratologiya* [Narratology]. Moscow: Yazyki slavyanskoy kul'tury. (in Russian)
21. Fludernik, M. (2009) *An Introduction to Narratology*. London and New York : Routledge Taylor & Francis Group.
22. Tsapiv, A. (2018) Models of narration in literary texts for children (case study of Norman Lindsay's fairy tale "The Magic Pudding"). *Cognition, communication, discourse. Series : "Philology"*. № 16. pp. 72–78. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kkd_2018_16_8. (accessed 14 January 2020).
23. Tsapiv A. (2019) Metodolohiia poetyko-naratolohichnoho analizu kazkovykh etnonaratyviv (na materialy avstraliiskyykh khudozhnykh tekstiv dlia ditei) [Methodology of the poetic-narratological analysis of fairy ethnonarratives (Case Study of Australian Literary texts for Children. *Science and Education a New Dimension. Philology*. VII(61), Issue: 210. pp. 63–69.
24. Pedley, E. C. (2006) *Dot and the Kangaroo*. Retrieved from: <https://www.gutenberg.org/ebooks/18891> (accessed 26 July 2019)
25. Reed, A. W. (1975) *Myths and Legends of Australia*. New York: Taplinger Publishing Co. 256 p.